

**VREDEGERECHT VAN HET KANTON
MECHELEN**

05A2530

Rep.V.5840 /2005

1ste bladzijde

uitgifte afgeleverd		AANGEBODEN OP
aan	:	NIET AAN REGISTRATIE ONDERWORPEN
op	:	De e.a. Inspecteur,
BUR nr.	:	
Kosten	:	blz. x 1,50 EUR = EUR

G. WELLENS

VONNIS

Op de openbare terechtzitting van **woensdag twee november tweeduizend en vijf**, in de gerechtszaal van het Vrederecht van het kanton MECHELEN, werd door Ons, Constant BUELENS, Vrederechter, bijgestaan door Mia DISCART, Griffier, het volgende vonnis uitgesproken:

INZAKE:

VERLOO, Pierre, wonende te 2170 MERKSEM (ANTWERPEN), Ganzemate 14, hebbende als raadsman mr. Hans SMEYERS, advocaat te 3001 HEVERLEE (LEUVEN), Ambachtenlaan 6

EISER

TEGEN:

nv van publiek recht VLAAMSE VERVOERMAATSCHAPPIJ DE LIJN, opgericht bij decreet van 31 juli 1990 (B.S. 27 oktober 1990, met ondernemingsnummer 0242.069.537, met zetel te 2800 MECHELEN, Motstraat 20, hebbende als raadsman mr. Herwig HEMMERECHTS, advocaat te 1930 ZAVENTEM, Willem Lambertstraat 2/B
VERWEERSTER

Gelet op de akte van rechtsingang d.d. 11 februari 2005 en het vonnis van verwijzing naar de Arrondissementsrechtbank d.d. 8 juni 2005.

Met inachtneming van de beschikkingen van de Wet van 15 juni 1935 en de aanvullende wetten op het gebruik der talen in gerechtszaken.

Gezien de voorgaanden van de procedure zoals uiteengezet in Ons verwijzingsvonnis naar de Arrondissementsrechtbank te Mechelen d.d. 8 juni 2005 inzake 05A510.

Gezien het vonnis van de Arrondissementsrechtbank te Mechelen d.d. 28 september 2005 dat Ons aanwijst als bevoegde rechtsmacht.

Gezien de beschikking dagbepaling overeenkomstig art. 662 Ger.W. d.d. 6 oktober 2005.

Gezien de stukken (1-30) van eiser.

Gehoord de raadslieden van partijen in hun middelen op 25 mei 2005 en 19 oktober 2005.

I. RETROACTA

1. Eiser gebruikt regelmatig de autobussen van De Lijn en stelt als 75-jarige oorlogsinvalide allergisch te zijn aan sigarettenrook. Wanneer hij daarmee in contact komt heeft hij ernstige klachten aan de ademhalingswegen en de ogen.

Sedert juni 2003 heeft hij systematisch aan De Lijn zijn klachten meegedeeld over de autobusbestuurders van De Lijn die roken in de autobus (zie stukken 1-8 en 9 tot 17 eiser).

In zijn brief van 22 september 2004 geeft hij daarbij van 9 april 2003 tot 21 september 2004 een overzicht van 103 gevallen van roken op de tram en de bus met aanduiding van datum, uur, lijn, vaak het busnummer, de plaats en het commentaar van de chauffeur (stuk 5 eiser).

2. De Lijn beantwoordt systematisch deze brieven door te stellen dat het haar chauffeurs verboden is te roken op het voertuig, dat de problematiek meermaals onder de aandacht van de chauffeurs werd gebracht via een bericht of een affiehecampagne en dat gepaste maatregelen voor een onderzoek of sanctie ten overstaan van de betrokken chauffeurs worden getroffen (stuk 1-2-3-4-6-7-10-11-12-13-15).

Zo stelt De Lijn in de brief van 11 augustus 2004: "Ook wij vinden dat het te ver gaat. Ondanks campagnes en personeelsberichten dienen wij vast te stellen dat sommige chauffeurs de reglementen blijven aan hun laars lappen. We zullen dan ook de nodige stappen tegen deze betrokken chauffeurs maken".

3. Enkele keren zijn er over het roken op de autobus door de chauffeur incidenten die aanleiding geven tot strafklachten, gevolgd door een seponering (stuk 18-20 en 30 eiser).

Zo stelt eiser op 19 januari 2004 na een discussie met een op de bus rokende chauffeur te zijn gekwetst doordat de chauffeur plots hevig remde waardoor hij tegen de voorruit botste en na weigering te gaan zitten manu militari uit de bus werd gezet. De chauffeur ontkent niet dat hij op de bus aan het roken was maar wel dat hij bruusk remde.

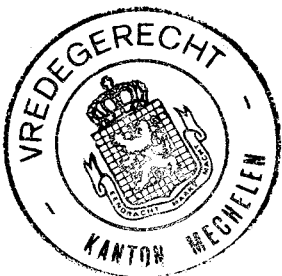
Zowel eiser als de buschauffeur stellen dat eiser met een spuitbus naar de chauffeur spoot in het aangezicht om de sigaret te doven (stuk 30 eiser).

4. Vanaf 29 oktober 2004 heeft de raadsman van eiser ten overstaan van De Lijn gerechtelijke stappen aangekondigd als De Lijn er niet in slaagt haar chauffeurs de wettelijke bepalingen inzake rookverbod op de autobus daadwerkelijk te laten naleven (stuk 14 eiser).

De raadsman van eiser heeft daarna nog een tiental inbreuken meegedeeld aan De Lijn tussen 23 november 2004 en 9 december 2004 met aanduiding van uur, lijn, busnummer en plaats (stuk 16 + 17 eiser).

Op 31 december 2004 laat eiser door gerechtsdeurwaarder Weyns vaststellen dat om 12.25 uur op de autobus van De Lijn 1864P, lijn 25 Wilrijk aan de groenplaats, de chauffeur in de bus een sigaret rookte (stuk 18 eiser). Het blijkt niet dat eiser passagier was in die autobus.

5. Op 11 februari 2005 heeft eiser de V.V.M. De Lijn gedagvaard in huidig geding.

II. BEOORDELING

A. Le criminel tient le civil en état

Ten onrechte wordt dit adagium door De Lijn ingeroepen nu eiser het bewijs overlegt dat zijn klachten met de notitienummers 45.99.547/03 en 43CB.6257/04 zonder gevolg werden gesteld (stuk 20 + 30 eiser).

B. Het incident van 19 januari 2004

De chauffeur van De Lijn, J. B., gaf toe dat hij een sigaret aan het roken was op de bus (proces-verbaal van 19 januari 2004, stuk 30).

Evenzeer staat vast uit de eigen verklaring van eiser zelf als deze van de buschauffeur dat eiser daarop ongepast met eigenrichting gereageerd heeft door met een spuitbus naar het aangezicht van de chauffeur te spuiten om de sigaret te doven.

Dergelijke reactie is ongeoorloofd en buiten alle verhoudingen gelet op de veiligheid van de chauffeur en van de andere passagiers.

Voor dit specifieke feit kan eiser geen materiële en morele schade vorderen omdat hij vooraleer de fout van de chauffeur (roken op de bus) mogelijks rookschade of gezondheidsschade of hinder kon veroorzaken bij eiser, deze zelf misplaatst het recht in eigen handen nam door met een spuitbus in het gezicht van de chauffeur te spuiten om diens sigaret te doven.

Als na dit incident met oponthoud van de bus en na tussenkomst van de politie, eiser uit de bus wordt gezet en hij op 18 februari 2004 voorbehoudsloos de kosten daarvan betaalt aan De Lijn (stuk 8 + 9 eiser) is hij, gelet op zijn eigenrichting en foutief gedrag, niet gerechtigd deze kosten terug te vorderen.

Dat hij gekwetst zou zijn door een bruusk remmanoeuvre van de chauffeur en hardhandig door deze uit de bus zou gezet zijn met kwetsuren als gevolg, is bovendien, gelet op de tegenstrijdige verklaringen, onvoldoende bewezen. De bijgeroepen verbalisanten hebben dit niet zelf vastgesteld (zij noteerden de strijdige verklaringen) en er waren geen getuigen om de ene of de andere versie te bevestigen of te duiden. Ten overvloede is de voorbehoudsloze betaling door eiser van 91,45 EUR op 18 februari 2004, één maand na het incident, bezwaarlijk verzoenbaar met zijn stelling dat de betaling een vergissing zou zijn of dat er wel voorbehoud was wegens de ingediende klacht. Op het ogenblik van de betaling was de klacht nog niet geseponeerd en desondanks betaalde eiser na aanmaning door De Lijn.

C. Omtrent de naleving van art. 12 van het Besluit van de Vlaamse Regering op straffe van een dwangsom

1. Vaststaat dat art. 12 van het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de exploitatie en de tarieven van de V.V.M. De Lijn d.d. 14 mei 2004, gekoppeld aan het Koninklijk Besluit van 15 mei 1990 een verbod instelt om te roken in bepaalde openbare plaatsen en er een algemeen rookverbod geldt in alle voertuigen en alle overdekte ruimtes van de stations van de V.V.M., evenals in de schuilhuisjes.

Door partijen is niet ter discussie gesteld dat deze regeling strijdig zou zijn met het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens, de Grondwet of met de Wet en er is geen aanleiding of grond dat Wij dit ambtshalve zouden onderzoeken.

2. Vaststaat dat bepaalbare-aanwijsbare autobuschauffeurs van De Lijn dit verbod

bij herhaling en regelmatig blijven negeren wat herhaaldelijk door De Lijn is erkend en toegegeven (brief van 10 juli 2003, stuk 2 - brief van 23 juli 2003, stuk 3 - brief van 1 oktober 2003, stuk 6 - brief van 10 mei 2004, stuk 10 - brief van 11 augustus 2004, stuk 13).

Dat klaarblijkelijk De Lijn er niet in slaagt dit verbod door haar chauffeurs daadwerkelijk te laten naleven. Evenmin preciseert zij de resultaten van haar onderzoek en de sancties of andere maatregelen tegen de in de autobus rokende chauffeurs.

3. De stelling van De Lijn dat eiser geen eigen belang heeft en dat hij meent te moeten optreden als het Openbaar Ministerie voor het algemeen belang kan niet bijgetreden worden.

Het feit dat het Besluit van de Vlaamse Regering d.d. 14 mei 2005 een speciale toezichteenheid voorziet die over de naleving moet waken en dat art. 85 en 86 voorzien in administratieve geldboeten, staat er niet aan in de weg dat eiser een eigen subjectief recht heeft en dit kan effectueren om van de autobussen van De Lijn als openbaar vervoer gebruik te maken en conform de wetgeving te vereisen dat hij vervoerd wordt in een bus waar geen tabaksrook hem hindert of schaadt. Daarbij is het voor Ons niet relevant om in de medische discussie te treden of passief roken al dan niet en in welke concrete bewijsbare mate de gezondheid schaadt. De regelgever daarin bijgetreden door de openbare mening is er van overtuigd dat passief roken de gezondheid schaadt (Vgl. de teksten op sigarettenpakjes).

Het belang van eiser als gebruiker-passagier van de autobus, is daarbij aanwezig zodra de tabaksrook hem hindert of zijn gezondheid kan schaden en hij gelet op het wettelijk rookverbod er kan en mag op rekenen dat die tabaksrook daar niet aanwezig is of mag zijn.

Vanzelfsprekend is dit eigen belang en subjectief recht van eiser beperkt tot die situatie waarin hij daadwerkelijk zelf gebruik maakt als passagier van de autobussen van De Lijn. Het gaat niet aan dat eiser in andere situaties zich in de plaats zou stellen van de speciale toezichthouders voorzien in het Besluit van 14 mei 2004. Eiser is daartoe niet bevoegd of gelegitimeerd.

4. De raadsman van De Lijn heeft bij de behandeling ook de vraag van de tolerantie aan de orde gesteld door een afweging te vragen tussen een gestresseerde chauffeur die rookt op de bus met het raam open (strafdossier, stuk 30 eiser) en eiser, die een fanatieke kruistocht voert tegen rokers met een gevuld waterpistool op zak om sigaretten te doven (conclusies De Lijn, p. 2 en 3).

Wat iemand niet raakt of interesseert is geen verdraagzaamheid maar onverschilligheid.

Ondergaan wat men niet kan verhinderen, verbieden of veroordelen is geen verdraagzaamheid, maar machteloosheid.

Verdraagzaamheid is aanvaarden of laten gebeuren wat men zelf afkeurt, maar dat men toch aanvaardt of laat gebeuren, ofschoon men het kan verhinderen, verbieden of veroordelen, uit respect voor de eigenheid en het anderszijn van de andere.

Vgl. A. Comte Sponville, in *Petit Traité des Grandes Vertus*, P.U.F., 1995.

Niemand kan blind zijn voor de radicaal veranderde houding ten overstaan van roken en passief roken in een tijdsscharnier van amper meer dan één generatie.

Tot ver in de jaren 80 van de vorige eeuw waren onverschillige en machteloze niet-rokers enerzijds en intolerante rokers die overal, altijd en in alle omstandigheden rookten anderzijds gemeen goed. Daarop volgde de wederzijdse hoffelijkheidsfase die om allerlei redenen niet lang stand heeft gehouden. De regelgever heeft thans de fase ingeluid dat rokers de nieuwe paria's zijn, de moderne besmettelijke melaatsen, die letterlijk buiten aan de deur gezet worden in weer en wind of die met lotgenoten afgezonderd worden in een rookhok al dan niet uitgerust met een dampkap.

Een algemeen, totaal en absoluut rookverbod is niet langer utopisch en komt in zicht zodra de regelgevers de accijnzen op tabak niet meer behoeven voor een sluitende begroting of ter afdekking van de uitgaven van de sociale zekerheid.

Het einde van het verhaal kan zijn dat iedereen tevreden is, want men sterft niet meer van roken of passief roken, maar we gaan allemaal dood van ouderdom en gezondheid.

Dit alles om aan te geven dat verdraagzaamheid een gewaardeerde morele deugd is of kan zijn, maar dat ze juridisch niet zomaar afdwingbaar is en dat de tijden, de zeden en de regels kunnen verkeren zoals Brederode reeds opmerkte.

Wij kunnen niet anders dan vaststellen dat de wetgever-regelgever een rookverbod op de autobus heeft ingesteld. Het komt Ons niet toe over de draagkracht van de beweegredenen daarvan of over de opportuniteit ervan te oordelen.

5. De Lijn stelt ten onrechte dat zij op basis van art. 3 van de Wet van 10 februari 2003 en art. 1384, lid 3, B.W. niet kan aangesproken worden voor het roken van haar chauffeurs op de autobus.

Van een autobuschauffeur die rookt in de bus kan bezwaarlijk gesteld worden dat dit gebeurt buiten de uitoefening van zijn dienst. Zijn dienst bestaat er precies in met de bus passagiers te vervoeren die van het openbaar vervoer gebruik willen maken.

Als hij toch op de autobus rookt doet hij dit binnen en in zijn functie waartoe hij gebruikt wordt of aangesteld is.

De uitoefening van zijn dienst of functie mag niet nodeloos eng geïnterpreteerd worden op gevaar af de aansprakelijkheid van openbare besturen of werkgevers voor hun personeelsleden volkomen van elke substantie te ontdoen, wat niet verenigbaar zou zijn met de wil en bedoeling van de wetgever.

Het volstaat niet dat De Lijn haar chauffeurs verbod oplegt om niet te roken in de autobus om haar aansprakelijkheid te ontlopen.

De Lijn moet zonnodig maatregelen treffen om erover te waken dat het wettelijk verbod en haar verbod aan haar personeelsleden daadwerkelijk wordt nageleefd en geen schade of hinder kan opleveren aan de passagiers.

Zeer specifiek met betrekking tot roken en passief roken op het werk lijken volgende standpunten verworven in de rechtspraak.

Zo oordeelde het Arbeidshof te Brussel dat het politiecollege van Brussel er dringend voor moet zorgen dat de briefingzaal effectief volledig tabaksrookvrij wordt gemaakt gezien de precare gezondheidstoestand van een agent. Dat de werkgever in de briefingzaal een sticker met rookverbod liet aanbrengen en een

volledig rookverbod invoerde werd als onvoldoende beoordeeld als dit verbod niet nageleefd wordt. De werkgever dient zonodig bijkomende maatregelen te treffen om de hinder te wijten aan omgevingstabaksrook uit te schakelen. Zie Arb.Hof Brussel, 4 oktober 2002, onuitgegeven, geciteerd in Blanpain, "Roken op het werk", 2004, p. 54 en volgende.

Een vergelijkbare maatregel met inspirerende en gemoduleerde dwangsom werd genomen door de Arrondissementsrechtbank te Breda op 25 april 2000, geciteerd door Blanpain, op cit., p. 56 en volgende.

Het louter feit dat een personeelslid handelt zonder toestemming van de werkgever, tegen een wettelijk gebod of verbod, is derhalve op zich onvoldoende om de aansprakelijkheid van de werkgever-aansteller op te heffen.

Bijeen vrachtwagenbestuurder die een snelheidsovertreding begaat en schade aanricht en die daarvoor van de werkgever-aansteller geen toelating had en handelde tegen een wettelijk gebod of verbod of zelfs een instructie om geen snelheidsovertredingen te begaan, blijft de burgerlijke aansprakelijkheid van de werkgever-aansteller ook overeind.

5. Een dwangsom, aangepast aan de ernst van de hinder en mogelijke schade en aan de actiemogelijkheden van De Lijn tegen hardleerse en recidiverende rokende buschauffeurs, is voorlopig aangewezen zoals gemoduleerd in het dispositief. Deze voorlopige dwangsom en modulering zal De Lijn toelaten zonodig interne maatregelen te treffen en orde op zaken te stellen, die een daadwerkelijke impact hebben op de op de autobus rokende chauffeurs.

**OM DEZE REDENEN,
WIJ, VREDERECHTER,**

Rechtdoende op tegenspraak.

Alle andere tegenstrijdige en/of verderreikende conclusies verwerpend.

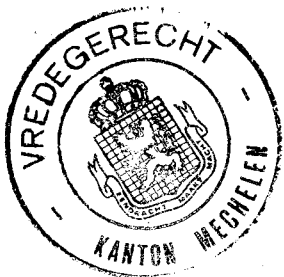
Verklaren de vordering ontvankelijk en deels gegrond.

Bevelen aan verweerster haar autobuschauffeurs het rookverbod van art. 12 van het Besluit van de Vlaamse Regering d.d. 14 mei 2004 te doen naleven en zodanig op de naleving toe te zien dat overtredingen in de toekomst maximaal vermeden worden.

Zeggen voor recht dat voorlopig dit moet gebeuren met verbeurte van een dwangsom ten voordele van eiser van **vijfzeventig euro (75,00 EUR)** per vastgestelde inbreuk op dit rookverbod door een chauffeur van De Lijn, telkens wanneer eiser als passagier van een autobus van De Lijn gebruik maakt en dit voor een periode van 5 maanden, ingaande 1 maand na betekening van het vonnis met een voorlopig absoluut maximum van 25.000,00 EUR.

Zeggen voor recht dat de inbreuken met alle wettelijke rechtsmiddelen mogen bewezen worden.

Stellen de zaak voor evaluatie en opvolging van de dwangsom op de openbare terechtzitting van dit Vredegerecht op **woensdag, 24 mei 2006 om 09.00 uur** teneinde, mede gelet op art. 1385quinquies Ger.W., uit te maken of de hiervoor gekozen dwangsom vatbaar is voor aanpassing casus quo matiging naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid, in aanmerking genomen de maatregelen door De Lijn ondertussen genomen, de mate waarin aan de veroordeling is voldaan, de ernst van

de overtreding en de mate van verwijtbaarheid van de overtreding.

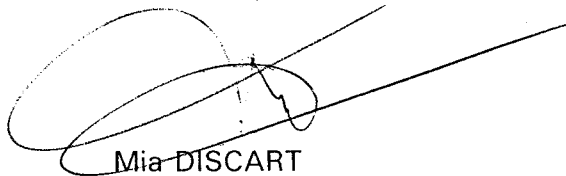
Wijzen de andere vorderingen van eiser af als ongegrond.

Houden de beslissing inzake de gerechtskosten aan.

Verklaren het huidig vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande alle verhaal en zonder borgstelling.

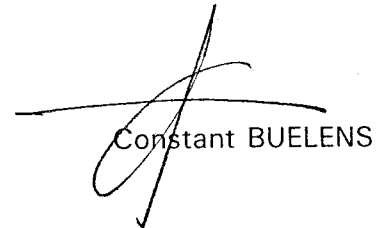
En Wij, Vrederechter, hebben getekend met de Griffier.

De Griffier,

Mia DISCART

De Vrederechter,

Constant BUELENS

